

Verden i endring, diplomati i fatning

Kristin Haugevik

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI), Norge

Sammendrag

De siste tiårene har globalisering og digitalisering gjort verden mindre. «Langt borte eksisterer ikke lenger», som tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg en gang fastslo. Skillet mellom «der ute» og «her hjemme» er blitt vanskeligere å trekke opp; oppfatningen av hva som naturlig hører til i den utenrikspolitiske og diplomatiske sfæren er i endring. Denne utviklingen – og vår forståelse av den – har konsekvenser for hvordan norsk utenrikspolitikk og diplomati tenkes, utformes og praktiseres.

Nøkkelord: diplomati · utenrikspolitikk · diplomater · Norge · UD

De siste tiårene har globalisering og digitalisering gjort verden mindre. «Langt borte eksisterer ikke lenger», som tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg en gang fastslo.¹ Skillet mellom «der ute» og «her hjemme» er blitt vanskeligere å trekke opp; oppfatningen av hva som naturlig hører til i den utenrikspolitiske og diplomatiske sfæren er i endring. Denne utviklingen – og vår forståelse av den – har konsekvenser for hvordan norsk utenrikspolitikk og diplomati tenkes, utformes og praktiseres. I sitt essay i dette nummeret av *Internasjonal Politikk* skriver Sigvald Hauge innsiktsfullt om forandringene norsk utenrikspolitikk og diplomati står overfor som følge av utviklingen i verden rundt oss. Hauge peker på flere utviklingstrekk, men fremhever særlig to. Det første er at det utenrikspolitiske saksfeltet preges av økende *kompleksitet* i saksområder og problemstillinger. For eksempel viser han til hvordan nye

¹ I en debatt på NUPI i 2009, transkribert i Røen et al. (2010, s. 103).

Kontaktinformasjon: Kristin Haugevik, e-post: kmh@nupi.no

©2022 Kristin Haugevik. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: Haugevik, K. (2022). *Verden i endring, diplomati i fatning*. *Internasjonal Politikk*, 80(1), 157–164. <http://dx.doi.org/10.23865/impol.v80.3911>

internasjonale trusler, klimaendringer, fattigdomsutfordringer og industriell utvikling krever oppdaterte tilnærminger og virkemidler. Den andre utviklingen handler om økt *aktørmangfold* – at flere aktører tar eierskap til utenriksporteføljen. Dette endrer dynamikken i utenrikspolitikken og diplomatiet, og utfordrer karrierediplomatenes tradisjonelle rolle.

Hauge kjenner norsk utenrikspolitikk fra innsiden gjennom mange år som diplomat. Jeg synes hans beskrivelse og diagnose av nåsituasjonen treffer godt. På invitasjon fra IP-redaksjonen skal jeg i det følgende likevel forsøke å supplere med noen refleksjoner fra forskersiden. Jeg starter med de internasjonale rammebetingelsene, før jeg går nærmere inn på diplomatiet som institusjon og, til sist, spørsmålet om karrierediplomatenes fremtid. Jeg gjør tre hovedobservasjoner: Den første er at dagens utenrikspolitikk og diplomati ikke bare preges av økt sakskompleksitet og aktørmangfold, men den foregår også på flere – og ofte parallelle – arenaer. Samtidig har vår egen forståelse av og tilnærming til hva som *er* utenrikspolitikk, endret seg. Den andre observasjonen er at det utenrikspolitiske saksfeltet på en og samme tid er blitt både bredere og smalere. På den ene siden må UD-ansatte og diplomater beherske et større og mer differensiert sett av oppgaver og virkemidler. På den annen side er den delen av feltet som tradisjonelt var *forbeholdt* disse aktørene, blitt mindre. Den tredje og siste observasjonen er at karrierediplomatenes privilegerte posisjon i norsk utenrikspolitikk nå utfordres både av økt kompleksitet og aktørmangfold, og av forvaltningens eget ønske om kostnads- og formålseffektivisering. Her er det imidlertid verdt å minne om at diplomatene har en spisskompetanse ut over det rent fagspesifikke, og som andre aktører ikke uten videre kan erstatte.

Rammebetingelser i endring

Mye har skjedd i og med internasjonal politikk siden norsk utenrikspolitikk og diplomati ble etablert i 1905. I tillegg til økt sakskompleksitet og aktørmangfold – som Hauge beskriver utfyllende i sitt essay – vil jeg fremheve to ytterligere utviklingstrekk av nyere dato. Det ene handler om utenrikspolitiske arenaer, det andre om vår egen forståelse av utenrikspolitikk. For det første: Der tiårene etter andre verdenskrig var preget av fremveksten av internasjonale institusjoner, høy oppslutning om multilateralt samarbeid og en regelbasert verdensorden, kan pendelen nå se ut til å ha snudd. Forskere har pekt på at det regelbaserte forholdet mellom stater svekkes av trender som avinstitusjonalisering (White, 2021), disintegrasjon (Vollard, 2018), bi- og minilateralisering (Mattelaer, 2019) og *ad hocisme* (Karlsrud & Reykers, 2020). Nasjonalistiske og høyrepopulistiske krefter har vunnet terreng i mange stater, og utfordrer de liberale grunnverdiene som lenge har dominert i Vesten (Holm, 2020). Donald Trumps «America First»-bevegelse og brexit-kampanjens løfte om å «ta tilbake kontrollen» over egne grenser og lovgivning, kan betraktes som motreaksjoner til visjonen om en liberal, regelbasert verdensorden med multilaterale institusjoner i førersetet. I mange land ønsker befolkningen å konsumere og frekventere det globale,

men de vil at beslutninger som angår deres hverdag skal tas lokalt. Disse dynamikkene påvirker hvor og hvordan utenrikspolitikk og diplomati tenkes og utspiller seg. Diplomati må være flere steder, på flere arenaer, og det må ta høyde for det multi-, mini- og bilaterale, så vel som det nasjonale.

For det andre: Forståelsen av hva som naturlig faller inn under det internasjonale og utenrikspolitiske saksfeltet, er hele tiden i endring. I engelsk og fransk begrepsopprikkelse handler utenrikspolitikk om strategi og praksis i møte med «det fremmede» (*foreign policy, politique étrangère*). På tysk og i skandinaviske språk ligger derimot vekten på det geografiske og sektorale skillet: *Außenpolitik, utrikespolitikk, utenrikspolitikk*. Utenrikspolitikk er her det ytre, det som befinner seg utenfor rikets grenser, i motsats til og atskilt fra innenrikspolitikken (Leira, 2020, s. 217). Dette skillet er mindre opplagt i en globalisert og digitalisert hverdag: Utenrikspolitikken fremstår mindre fremmed, mindre fjerntliggende og mindre sektoralt avgrenset enn før. Vi har fått større mulighet til å forflytte oss raskt og billig over store, fysiske avstander, men vi har også fått økt valgfrihet til å *ikke* gjøre det. Tokyo, New York og Cape Town er bare en Zoom-innlogging unna, og covid-19-pandemien har fremskyndet den allmenne, digitale kompetansehevingen. Tilgangen på informasjon om utenrikspolitiske spørsmål begrenses også i mindre grad enn før av landegrenser, språk, trykktider, utdanning og personlig økonomi. Nyheter fra hele verden når oss raskere og mer ufiltrert, internasjonale hendelser kan (på godt og vondt) strømmes direkte mens de finner sted (Schia, 2022).

En konsekvens av disse faktorene – økt sakskompleksitet, nye aktører, flere arenaer og en videre definisjon av det utenrikspolitiske – er at utenrikspolitikken både favner om mer og mindre enn før. Den favner om *mer* i den forstand at nær sagt alle politikk- og samfunnsområder i dag har en utenrikspolitisk dimensjon og relevans. Det gir de tradisjonelle utenrikspolitiske aktørene – utenriksministeren, utenrikskomiteen, UD-ansatte og utsendte diplomater – en bredere og mer sammensatt portefølje av saker de må beskjeftige seg med. Der sjefsforhandleren i Robert Putnams tonivåmodell for diplomatiske forhandlinger samhandlet vekselvis med internasjonale og hjemlige publikum (Putnam, 1988), er grenseoppgangen mellom det hjemlige til det internasjonale blitt mindre markant. Ofte foregår interaksjonen på begge flater parallelt. Samtidig kan vi kanskje si at den særskilte eller *eksklusive* utenrikspolitikken favner om mindre enn før. Utenrikspolitikk og diplomati er ikke lenger forbeholdt regjeringer, utenriksdepartement, utestasjoner og karrierediplomater. Flere aktører – statlige og ikke-statlige, lokale og transnasjonale – har tatt og tar eierskap til den utenrikspolitiske og diplomatiske sfæren. Hvilke konsekvenser har det for hvordan norsk utenrikspolitikk og diplomati organiseres?

Diplomatiske institusjoner under press

Faglitteraturen gjør gjerne et analytisk skille mellom «gamle» og «nye» former for diplomati. Der det gamle diplomati var kjennetegnet av hemmelige, lukkede

transaksjoner mellom stater, og sentrert rundt stormaktsinteresser og sikkerhetspolitikk, brakte det nye diplomatiet inn nye aktører, nye saksfelt og idealer om transparens, demokratisk kontroll og felles internasjonal organisering (Hamilton & Langhorne, 2011; Leira, 2018). Fra den norske utenriksstjenesten ble opprettet i 1905/1906, fikk utestasjonene og diplomatene gradvis mer ansvar for den daglige forvaltningen av en norsk utenrikspolitikk preget av økende diplomatisk samkvem (Neumann & Leira, 2005, s. 62). I *Lov om Diplomat- og Konsulatvæsenet* (1906), § 6, var de diplomatiske og konsulære representantenes oppgave spesifisert som: «at varetage og fremme Norges interesser og at yde norske undersaatter raad, bistand og beskyttelse.» Diplomatene skulle være representanter for sin stat og sin regjering i vertslandet, formidle norske synspunkter og interesser og ivareta mellomstatlige relasjoner mellom politiske møtepunkter. I tillegg skulle de bli kjent med vertslandets politikk, samfunn og beslutningstakere, innhente og systematisere informasjon og skrive innberetninger. Ved behov skulle de også, som lovteksten beskriver, bistå egne borgere i nød eller krise på vertslandets territorium.

Fremdeles er norske diplomaters kjerneoppgaver definert som å «ivareta og fremme Norges interesser i forhold til utlandet», og gi norske statsborgere i utlandet råd, hjelp og bistand ved behov (Utenriksstjenesteloven § 1, ledd 1–3). Slik sett er det stadig treffende å beskrive diplomatiet som selve «maskinrommet» i internasjonal politikk (Cohen, 1998; se også Sharp, 1999). Rollen som mellom- og bindeledd mellom stater og folk har imidlertid fått en annen karakter. Stats- og regjeringssjefer, utenriksministre og øvrige ministre reiser mer enn før, og de har flere internasjonale møtepunkter i løpet av et år (Jönsson & Hall, 2005, s. 92). Samtidig går den daglige kommunikasjonen om internasjonale forhold i økende grad direkte og løpende også mellom president-/statsministerkontorer eller internasjonale avdelinger i fagdepartementene.² Selv om de første virtuelle ambassadene ikke ble noen suksess,³ utføres flere av diplomatiets kjerneoppgaver nå (også) digitalt (Bjola & Holmes, 2015; Hedling & Bremberg, 2021). Dette inkluderer omdømmearbeid (*nation branding*) og diplomati overfor befolkningen i andre land (*public diplomacy*). De fleste utenriksdepartement, ambassader og ambassadører er aktivt til stede i sosiale medier (Manor, 2019).

Da Finansdepartementet i 2020 bestilte en områdegjennomgang av den norske utenriksstjenesten, var behovet for effektivisering en sentral begrunnelse i oppdragsbeskrivelsen. Det handlet både om *kostnadseffektivitet* – best mulig utnyttelse av begrensede økonomiske ressurser – og om *formålseffektivitet* – at utenriksstjenestens aktivitet tjener utenrikspolitikkenes mål. I sin andre delrapport foreslo oppdragsvinner Deloitte flere endringer i styringen og organiseringen av Utenriksstjenesten,

² Noen ganger til utenriksdepartementene og ambassadenes frustrasjon, se Haugevik (2018, s. 109–111).

³ Maldivene og Sverige åpnet begge virtuelle ambassader i 2007. Sverige valgte å avslutte sin storsatsning i 2013.

og endringer knyttet til oppgaver, personalforvaltning og eiendom/driftskostnader (Deloitte, 2022b). Samtidig tok konsulentene forbehold om «a) UD har vært, og vil fortsette å være, under konstant omstrukturering og b) aldri vil kunne bli helt som andre norske departementer» (Deloitte, 2022a, s. 12). Denne siste, overordnede observasjonen er det lett å si seg enig i: Internasjonal politikk er og vil fortsette å være i endring; norsk utenrikspolitikk og diplomati vil også i fremtiden måtte tilpasse seg raskt skiftende rammebetingelser og behov. Det sentrale spørsmålet synes i så måte snarere å være et om hastighet og grad: Hvor raskt og hvor mye skal UD og utestasjonene tilpasse seg en verden hvor raske omveltninger er en del av normalbildet? For å illustrere: Da Sigvald Hauge skrev sitt essay var covid-19-pandemien fortsatt et hovedtema i internasjonal politikk og diplomati. Når denne teksten skrives, har den russiske angrepskrigen i Ukraina pågått i flere uker. Pandemien er nesten borte fra det norske mediebildet. Ukraina-krigens omfang og brutalitet har overrasket både forsvarsekspertene og russlandskjennere. Den har avdekket begrensningene i handlingsrommet til multilaterale organisasjoner som FN, EU og NATO. I land som Tyskland, Finland og Sverige har den frembrakt linjeskifter i langvarig utenriks- og sikkerhetspolitikk. For Norges del fremstår den langvarige norske «tosporpolitikken» overfor Russland – avskrekking gjennom NATO-medlemskap kombinert med vektlegging av dialog og nabolik i Nord – mindre mulig enn før.⁴ Krigen har synliggjort hvordan dynamikken i internasjonal politikk kan endres over natten. Den viser også hvordan diplomatiet står i et avhengighetsforhold ikke bare til sikkerhets- og forsvarspolitikk, handel og energipolitikk, men også favner over felt som utdanning, forskningssamarbeid, kultur og idrett. Hauge skriver om alternative diplomatiske spor – og hvordan uformelt diplomati via bakkanaler («spor 2») og folk-til-folk diplomati («spor 3») de senere årene har supplert det tradisjonelle diplomatiet mellom stater og diplomatiske representanter («spor 1») (se også Davidson & Montville, 1981). Forsøkene på diplomatisk dialog med Putins Russland i forkant av Ukraina-invasjonen feilet. Nå, mens Ukraina-krigen utspiller seg i all sin brutalitet og sanksjonene mot Russland skjerpes, er også mange av disse alternative diplomatiske kanalene for dialog blitt utilgjengelige.

Trenger vi fortsatt karrierediplomater?

Polfarer og nasjonalhelt Fridtjof Nansen fikk æren av å bli Norges første ambassadør i 1906, ved datidens strategisk viktigste ambassade i London. Det er imidlertid karrierediplomatene som har vært normen i norsk diplomati. I motsetning til i USA, hvor ambassadørutnevnelser gjerne har fungert som påskjønelser for økonomisk og politisk støtte til presidentkampanjer og annet (det såkalte «spoils-systemet»), har

⁴ Da Jonas Gahr Støres koalisjonsregjering tok over i oktober 2021, var budskapet både fra statsministeren og utenriksminister Anniken Huitfeldt at Norge ønsket «økt dialog og samarbeid med Russland» (sitert i *Aftenposten* 2021).

modellen for det norske diplomatiet vært at man starter som aspirant i utenriksstjenesten og gradvis jobber seg oppover i stillingshierarkiet.⁵ Kompetansemessig har *generalisten* vært idealet. Begrunnelsen har vært at i en liten utenriksstjeneste som den norske, må diplomatene kunne jobbe med hva som helst, og der det til enhver tid måtte være behov for dem. Samtidig er UDs diplomater blitt en mer mangfoldig gruppe. Der de første ansatte i den norske utenriksstjenesten var menn med bakgrunn fra handel og skipsfart, har dagens diplomater ulik fagbakgrunn. De kommer fra hele landet og fra alle lag i befolkningen. Kjønnbalanse og mangfold er dessuten viktige parametere (se Lequesne et al., 2019).

Som Hauge påpeker, har UDs diplomater i økende grad fått følge av andre aktører i utformingen og implementeringen av norsk utenrikspolitikk. Saksfelt som forsvaret, helse, kunnskap, kultur og barnevern beveger seg oftere inn i en utenrikspolitisk kontekst (se f.eks. Haugevik & Neumann, 2020). Både i UD og ved norske utestasjoner finner man spesialutsendinger fra andre fagdepartement og samfunnssektorer. I tillegg øker antallet lokalt ansatte ved mange utestasjoner. Dermed oppstår spørsmålet om dette kan betraktes som et uttrykk for behovet for karrierediplomatene er blitt mindre? I likhet med Hauge tror jeg svaret er nei. Det er to grunner til det. Den første er at rekrutteringsprosessen til utenriksstjenesten fortsatt står i en særstilling i den norske forvaltningen. I motsetning til nyansatte i andre fagdepartement, legges det til grunn at aspirantene skal gjennomføre hele sitt karriereløp i utenriksstjenesten. Eksamensresultater, fagbakgrunn og praktisk erfaring er viktige i silingen og vurderingen av søkere, men personlig egnethet («evne til å kunne representere Norge både hjemme og i utlandet» tillegges stor vekt i prosessen (Utenriksdepartementet, 2022). Søkere som kommer videre etter den innledende skriftlige prøven, må for eksempel gjennomføre en personlighetstest og samtale med psykolog. Den treårige aspirantutdanningen er også unik i statsforvaltningen: Aspirantene får både teoretisk og praktisk opplæring – de lærer språk og fag, men får også innføring for eksempel i forhandlingsteknikk. De får erfaring fra ulike avdelinger og desker i UD, og fra ulike utestasjoner.

Den andre grunnen er at diplomaters oppgaver i utenrikspolitikken går ut over deres rent utenriksfaglige kompetanse. Utsendte medarbeidere fra andre fagdepartement er gjerne utsendt primært for å dekke eget fagfelt, og i mange tilfeller er de også finansiert av eget departement. Hauge peker på at UD gjerne skulle sett mer «faglig deltakelse i arbeidet vårt» fra de andre fagdepartementenes side. Ekspertisen fra andre departementansatte og områdespesialister trengs i økende grad det utenrikspolitiske arbeidet (Hamilton & Langhorne, 2013, s. 232). Samtidig er Hauge opptatt av UD og diplomatenes særegne rolle som representanter for langsiktige norske utenrikspolitiske interesser. Som offisielle representanter for Norge må diplomatene være beredt på holde egne vurderinger og følelser tilbake, og innta den rollen som er tilgjengelig for

⁵ I Utenriksdepartementet vil ansatte med tiden kunne bli ekspedisjonssjefer, underdirektører eller utenriksråd. På utestasjonene henger ambassadørstillingene høyest, og utestasjoner som Washington, DC, London, Paris, FN, EU og NATO har vært særlig prestisjefylte.

dem i møte med en bestemt situasjon eller oppgave (Haugevik & Neumann, 2021). Diplomati handler i kjernen om å kommunisere, forhandle og overtale (Hamilton & Langhorne, 2013, s. 232), og om å søke fredelige utfall så langt det er mulig – enten det er i møte med transnasjonale barnevernsaktivister, kinesisk «fryseboksdiplomati» eller Putins Russland. Noen ganger får diplomaten rollen som helt, andre ganger er det byråkratrollen eller forhandlerrollen som er tilgjengelig i repertoaret (Neumann, 2005). Kanskje er det nettopp dette siste som er diplomatenes forse: Når årets kull med aspiranter skal siles ut fra søkerbunken, er det gjerne allrounderne og lagspillerne som vinner frem til slutt. En god diplomat skal kunne snakke med hvem som helst, når som helst, og bygger også slike ferdigheter gjennom aspirantutdanning og praksisperioder. Denne spisskompetansen kan bli mangelvare dersom karrierediplomater i for stor grad erstattes med annet, ikke diplomatiutdannet personell.

Avsluttende betraktninger

Evnen til å kritisk kunne reflektere rundt egne prinsipper og praksis, er viktig for enhver moderne virksomhet. Hauges essay viser at slik kritisk selvrefleksjon foregår også innenfor UDAs egne vegger i Victoria Terrasse. Oppdragsbeskrivelsen som lå til grunn for områdegjennomgangen av utenriksstjenesten i 2020 viser også at statsforvaltningen selv er i gang med å tenke nytt om hvordan norsk utenrikspolitikk skal organiseres, utformes og praktiseres i tiden fremover. «Diplomatiet må alltid forholde seg til en verden i endring, det er derfor det finnes», skriver Hauge. I det ligger en viktig innsikt: Kunsten med å se de lange linjene, kommunisere, forhandle og holde egne syn og følelser i bakgrunnen gir fremdeles diplomatiet og diplomatene en merverdi i den daglige håndteringen av utenrikspolitiske spørsmål – ikke minst i krisetider som denne.

Om artikkelen

Takk til Cecilie Basberg Neumann, Julie Wilhelmsen og IP-redaktør Pernille Rieker for kommentarer.

Referanser

- Aftenposten. (2021, 25. oktober). Norge vil ha mer dialog og samarbeid med Putin. En amerikaner kan stikke kjepper i hjulene. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/verden/i/v5n4PL/norge-vil-ha-mer-dialog-og-samarbeid-med-putin-en-amerikaner-kan-stik>
- Bjola, C. & Holmes, M. (2015). *Digital diplomacy. Theory and practice*. Routledge.
- Cohen, R. (1998, 4. mai). Putting diplomatic studies on the map. *Diplomatic Studies Programme Newsletter*.
- Davidson, W. D. & Montville, J. V. (1981). Foreign policy according to Freud. *Foreign Policy*, 45, 145–157.
- Deloitte. (2021a). Områdegjennomgang av utenriksstjenesten. Delleveranse 1: Kartlegging, 1. februar. <https://www.regjeringen.no/contentassets/18a593e2a86f4699b175f681f4001b9d/omradegjennomgang-av-utenriksstjenesten-delrapport-1-kartlegging.pdf>
- Deloitte. (2021b). Områdegjennomgang av utenriksstjenesten. Delleveranse 2: Anbefalinger, 1. juni. <https://www.regjeringen.no/contentassets/18a593e2a86f4699b175f681f4001b9d/omradegjennomgang-av-utenriksstjenesten-delrapport-2-anbefalinger.pdf>

- Hamilton, K. & Langhorne, R. (2011). *The practice of diplomacy. Its evolution, theory and administration*. Routledge.
- Haugevik, K. (2018). *Special relationships in world politics. Inter-state friendship and diplomacy after the Second World War*. Routledge.
- Haugevik, K. & Neumann, C. B. (2020). Staten, barnevernet og utenrikspolitikken – fra indre anliggende til internasjonal konfliktzone. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 37(1), 5–18.
- Haugevik, K. & Neumann, C. B. (2021). Reputation crisis management and the state: Theorising containment as diplomatic mode. *European Journal of International Relations*, 27(3), 708–729.
- Hedling, E. & Bremberg, N. (2021). Practice approaches to the digital transformations of diplomacy: Toward a new research agenda. *International Studies Review*, 23(4), 1595–1618.
- Holm, M. (2020). Hvor radikale er de egentlig? Om det populistiske radikale høyre som motideologisk prosjekt. *Agora*, 38(1–2), 132–159.
- Jönsson, C. & Hall, M. (2005). *The essence of diplomacy*. Palgrave.
- Karlsruud, J. & Reykers, Y. (2020). Ad hoc coalitions and institutional exploitation in international security: Towards a typology. *Third World Quarterly*, 41(9), 1518–1536.
- Leira, H. (2018). New diplomacy. I *The Encyclopedia of Diplomacy* (s. 1347–1354).
- Leira, H. (2020). *Utenrikspolitikkenes opprinnelse*. Universitetsforlaget.
- Lequesne, C., Castillo, G., Holm, M., Abdullah, W. J., Leira, H., Tiwary, K. & Wong, R. (2019). Ethnic diversity in the recruitment of diplomats: Why MFAs take the issue seriously. *The Hague Journal of Diplomacy*, 15(1–2), 43–65.
- Manor, I. (2019). *The digitalization of public diplomacy*. Palgrave Macmillan.
- Mattelaer, A. (2019). *The resurgence of bilateral diplomacy in Europe. Egmont Paper 104*. <https://www.egmontinstitute.be/the-resurgence-of-bilateral-diplomacy-in-europe/>
- Neumann, I. B. & Leira, H. (2005). *Aktiv og avventende. Utenrikstjenestens liv 1905–2005*. Pax forlag.
- Neumann, I. B. (2005). To be a diplomat. *International Studies Perspectives*, 6(1), 72–93.
- Putnam, R. D. (1988). Diplomacy and domestic politics: The logic of two-level games. *International Organization*, 42(3), 427–460.
- Røen, S., Risvik, J. & de Carvalho, B. (2010). Utenrikministrene Thorvald Stoltenberg, Bjørn Tore Godal, Knut Vollebæk, Thorbjørn Jagland, Jan Petersen og Jonas Gahr Støre i samtale med Jan Egeland. *Internasjonal Politikk*, 68(1), 89–114.
- Schia, N. (2022, 9. mars). *Den digitale slagmarken* [Kronikk]. NRK Ytring. <https://www.nrk.no/ytring/den-digitale-slagmarken-1.15883292>
- Sharp, P. (1999). For diplomacy: Representation and the study of international relations. *International Studies Review*, 1(1), 33–57
- Utenriksdepartementet. (2022, 24. februar). *Aspiranter til utenrikstjenesten*. <https://www.regjeringen.no/no/dep/ud/dep/aspirantopptaket/id450753/>
- Vollard, H. (2018). *European disintegration*. Palgrave Macmillan.
- White, J. (2022). The de-institutionalisation of power beyond the state. *European Journal of International Relations*, 28(1), 187–208.

Abstract in English Changing World, Steady Diplomacy

Over the last decades, globalization and digitalization have made the world smaller. “Far away does not exist any more”, as former Norwegian foreign minister Thorvald Stoltenberg once put it. The boundaries between “out there” and “here at home” have become more difficult to draw up; our understanding of what naturally belongs in the foreign policy and diplomacy domain is constantly changing. These developments – and our own assessment of them – have implications for how Norwegian foreign policy and diplomacy is formulated and practiced.

Keywords: diplomacy · foreign policy · Norwegian foreign policy · international relations